

Galvenās sporta organizācijas Latvijā

1. Organizācijas nosaukums, vēsturiskās izmaiņas nosaukumā
Biedrība "Latvijas Augstskolu sporta savienība" (LASS), Latvian University Sport Federation (LUSF)
2. Organizācijas funkciju īss apraksts
Koordinēt un veicināt studentu sporta attīstību Latvijā, sadarbojoties ar Starptautisko Studentu sporta federāciju (FISU), Eiropas Studentu sporta asociāciju (EUSA), Latvijas Republikas valsts struktūrām, Latvijas Izglītības un zinātnes ministrijas Sporta departamentu, Latvijas sporta federāciju padomi, Latvijas Olimpisko komiteju, sporta veidu federācijām, sporta savienībām, augstskolām un augstskolu sporta klubiem, kā arī ar organizācijām, kuras sekmē studentu sporta attīstību.
3. Organizācijas darbības mērķi un uzdevumi
LASS mērķis galvenokārt ir sabiedriskā labuma darbība - sporta aktivitāšu un veselīga dzīvesveida veicināšana un popularizēšana Latvijas augstskolu studējošās jaunatnes un darbinieku vidū. LASS uzdevumi: 1. Attīstīt un veicināt studentu sportu un sporta izglītību Latvijā. 2. Sadarbībā ar sporta veidu federācijām un Latvijas augstskolām nodrošināt Latvijas Republikas Universiādes sacensības un studentu čempionātus, kā arī citu sacensību un sporta pasākumu norisi, aicinot iesaistīties visu Latvijas augstskolu studentus. 3. Sadarbībā ar Latvijas Republikas augstskolām, Izglītības un zinātnes ministriju, Latvijas Sporta federāciju padomi (LSFP) un pašvaldībām nodrošināt darbību Latvijā, kā arī SELL(Suomi, Eesti, Latvia, Lithuania) spēļu un citu starptautisko turnīru norisi un darbību. 4. Sadarbībā ar, IZM (Izglītības un Zinātnes ministrija) Sporta departamentu, Latvijas Olimpisko Komiteju, LSFP un sporta veidu federācijām sekmēt Latvijas studentu izlases komandu un sportistu piedalīšanos Pasaules Vasaras un Ziemas Universiādēs, Pasaules un Eiropas studentu čempionātos un citās starptautiskās studentu sacensībās. 5. Veicināt Latvijas augstskolu darbinieku iesaistīšanos izglītības, veselības un sporta pasākumos.
4. Īss organizācijas vēstures svarīgāko posmu pārskats
Reģistrēta kā sabiedriskā organizācija Tieslietu ministrijā 1993. gada 7. jūlijā ar Nr. 40008022275 un 2005. gada 25. februārī - kā biedrība Biedrību un nodibinājumu reģistrā. Lai gan LASS oficiāli tika dibināta tikai 1993.gada 7.jūlijā, tomēr tās pirmsākumi meklējami jau 1936.gadā, kad Studentu Korporāciju Prezidiju konvents izstrādāja Prezidiju Konventa sporta (PKS) noteikumus, ievēlēja PKS valdi un studentu korporācijas aktīvi iesaistījās dažādu sporta sacensību organizēšanā Latvijā, kā arī piedalījās Starptautiskajās studentu sacensībās. II Pasaules karš pārtrauca šo darbību, savukārt PSRS laikā augstskolu sporta darba organizēšanu uzņēmas augstskolu sporta katedras.

Pēc kara studentu sporta atjaunošanā lielu ieguldījumu sniedz BASB "Daugava" Centrālā padome. Augstskolu sporta klubi pārsvarā bija biedrībā "Daugava" un 1959. gadā tika izveidota "Studentu sporta klubu padome". Studentu sporta kustība jūtami paplašinājās 1963./1964. mācību gadā, kad visās augstskolās tika ieviesta vienota fiziskās audzināšanas programma un katru gadu tika organizētas studentu spartakiādes.

Kopš 1990.gada Latvijas augstskolu studentu sporta dzīvē iestājas posms, kad studentu sporta kustības koordinēšanu un vadīšanu pārņem Latvijas Augstskolu sporta savienība (LASS). Lai gan LASS oficiāli tika dibināta tikai 1993.gada 7.jūlijā, tomēr tā uzņēmas studentu sporta vadību jau krietni agrāk – jau kopš 1990.gada nogales, kad IZM pirmā vietnieka profesora Ilgvara Foranda un IZM pārstāvja Aleksandra Kirilova vadībā Augstskolu pārstāvju konference pieņem lēmumu rakstīt Latvijas Augstskolu Sporta klubu apvienības (vēlāk – savienības) statūtu projektu un izveido darba grupu. Statūti tiek reģistrēti 1993. gadā un par LASS valdes vadītāju un prezidentu tiek ievēlēts Ivars Knēts (RTU). LASS kļūst par patstāvīgu un neatkarīgu sabiedrisku sporta organizāciju, kas sadarbojas ar Starptautisko Studentu Sporta federāciju (FISU), Eiropas Studentu Sporta asociāciju (EUSA), Latvijas Republikas oficiālajām valsts struktūrām, Latvijas Izglītības un zinātnes ministriju, Latvijas Sporta federāciju padomi (LSFP), Latvijas Olimpisko komiteju (LOK), sporta veidu federācijām, savienībām un augstskolām un to sporta klubiem. No 1995. gada par LASS prezidentu kļūst Uldis Švinks (LSPA), kurš vada šo biedrību līdz 2012.gadam, kad LASS kopsapulcē par prezidenti tiek ievēlēta Agita Ābele (LSPA).

Nākamais nozīmīgais LASS darbības posms uzsākās 1998.gadā, kad pēc 50 gadu pārtraukuma tiek atjaunotas Baltijas jūras reģiona valstu studentu spēles – SELL spēles (nosaukums ir veidots no spēļu organizētājvalstu pirmajiem burtiem – Suomi, Eesti, Latvia, Lithuania). Paralēli ar Latvijas Universiāžu rīkošanu katrā studiju gadā, pakāpeniski paplašinās arī studentu iesaiste Eiropas un Pasaules studentu čempionātos. Aktivizējas arī dalība Pasaules Universiādēs, savu skaitlisko rekordu – 99 sportistu delegāciju sasniedzot 2013.gadā XXVII Pasaules Vasaras Universiādē Kazanā.

No 2012.gada LASS pievēršas arī izglītojošo pasākumu organizēšanai biedrības treneriem un sportistiem, dalībai starptautiskās zinātniskās konferencēs ar referātu ziņojumiem, kā arī iesaistās Latvijas augstskolu sporta izpētes projektā sadarbībā ar IZM "Studentu un jauniešu sportošanas paradumi". Kopš 2016.gada LASS pārstāvji nopietni tiek iesaistīti arī starptautisko studentu sporta organizāciju darbībā un Valdes priekšsēdētāja Agita Ābele tiek ievēlēta Starptautiskās Studentu Sporta federācijas Izglītības komitejas sastāvā (FISU Education Committee).

5. Organizācijas biedri, to skaits un raksturojums

Par LASS biedru var kļūt Latvijas augstskolas, kā arī ar studentu sportu saistītas Latvijas augstskolu biedrības un citas sporta organizācijas, kuras atzīst LASS statūtus un piedalās tās pasākumos.

LASS kopā uz kārtējās biedru sapulces sasaukšanas brīdi 2017.gadā darbojas 20 biedri, no kuriem 11 ir juridiskie biedri un 9 asociatīvie biedri.

6. Organizācijas ievērojamākie sasniegumi

Ievērojami sasniegumu saistās ar studentu startiem Pasaules Universiādēs.

Pasaules Vasaras Universiādes:

Sākot ar 1997.gadu, Latvijas studenti ir izcīnījuši dažāda kaluma medaļas. 1997.gada Universiādē Sicīlijā Itālijā Ēriks Rags (RTU) izcīnīja augsto 6.vietu šķēpa mešanā, bet 1999.gadā Palma de Maljorkā un 2001.gadā Bejingā viņš kļuva par Universiādes čempionu. Arī Igors Vihrovs (LSPA) 2001.gadā izcīnīja sudraba medaļu brīvajās kustībās vingrošanā. Sākot ar šīm zelta medaļām, tika gaidīti augsti rezultāti arī turpmākajās Pasaules Universiādēs un jau 2003.gadā Daegu par Universiādes čempionu vingrošanā atbalsta lēcienos kļuva Jevgenijs Saproņenko (LSPA). Cerības uz medaļām nākamajās Universiādēs attaisnoja arī Ainārs Kovals un Vadīms Vasiļevskis (LSPA). 2005.gadā Izmirā (Turcijā) Kovals kļuva par čempionu, bet 2007.gadā Bangkokā (Taizemē) 2007. gadā Bangkokā M.Urtāns (LU) izcīnīja sudraba medaļu lodes grūšanā. Kovals Bangkokā izcīnīja bronzas medaļu. Savukārt 2009.gada Pasaules Vasaras Universiādē Belgradā (Serbija) Kovals atkārtoti kļuva par Universiādes čempionu. Belgradas Universiādē arī Māris Urtāns rāda augstu sniegumu lodes grūšanas sacensībās, izcīnot 5.vietu.

2013. gadā Pasaules Vasaras Universiādē Kazanā, Krievijā, Latviju pārstāvēja līdz šim lielākā sportistu un treneru delegācija – kopā 150 dalībnieki, tai skaitā 99 sportisti. Medaļas izcīnīja trīs Latvijas sportisti. Bronza - akadēmiskajai airētājai Elzai Gulbei (BaTurība) un jostu cīkstonim Jānim Rēriham (LieU), zelta medaļa - septiņcīņniecei Laurai Ikaunieci (LU).

2015.gada Pasaules Vasaras Universiādē Gwangju, Dienvidkorejā pie bronzas tika šķēpmetējs Zigismunds Sirmāis (LU), taču nākamā dienā komandai izdevās tikt pie vēl divām medaļām, jo sudrabu izcīnīja LSPA absolvente, šķēpmetēja Līna Mūze un augstlēcēja Madara Onužāne (LSPA).

Pasaules Ziemas Universiādes:

Pasaules Ziemas Universiādēs Latvijas studenti piedalās kopš 1997.gada, taču rezultativitātes ziņā varēja lepoties tikai ar vietām pirmajā desmitniekā. XXVI Pasaules Ziemas Universiādē 2013.gada Ziemas Universiādē Trentino Latvijas studenti izcīnīja augstās 8.vietas hokejā un kalnu slēpošanā. Vēsturisks sasniegums pasaules labāko sportistu vidū tika parādīts XXVII Pasaules Ziemas Universiādē Almati, Kazahstānā 2017.gadā – kalnu slēpotājs Kristaps Zvejnieks (LSPA) alpu kombinācijas disciplīnā izcīnīja zelta medaļu. Jāpiebilst, ka arī studentu hokeja izlase, parādot raksturu un sporta meistarību, izcīnīja līdz šim augstāko Latvijas komandu sasniegumu ziemā - 6.vietu.

7. Organizācijas publikācijas

Švinks U. (2003) *Studentu sports*. 3.papild izdev.LSPA.

Abelkalns, I. (2013). High performance athletes education environment and sports environment interaction in the dual career enhancement // *University and Olympic Sport: two models - one goal?* : International University Sports Federation Conference, July 14-17, 2013 : proceedings = Университетский и олимпийский спорт: две модели - одна цель? : сборник тезисов докладов. Kazan. P.206-208.

Abelkalns, I. (2014). Augstas klases sportistu - studentu duālā karjera // *Sports Teorijā Un Praksē*. N 3, 5-7.lpp.; URL:http://issuu.com/janisnicmanis/docs/sports_teorija_un_prakse_nr3_1

Abele A., Egle P. (2014) Studējošās jaunatnes dominējošā sporta darbības motivācija. *RTU zinātniskie raksti. Humanitārās un sociālās zinātnes*. 2014/22, Rīga, RTU. 80.-85.lpp.

Pētījuma atskaite „Par studentu un jauniešu sportošanas paradumiem” Latvija, IZM, 2012.-2013., 01-28/142., <http://www.izm.gov.lv/images/statistika/petijumi/20.pdf>

Abelkalns I. (2014). High Performance Athletes' Dual Career Management in Higher Educational Establishments of Latvia. Slovenia University.

Priedniece A., Abele A., Amantova I. (2016) The Significant qualitative Management Criteria in non-governmental sports organisations. *Ideas for education in 21st Century*. Notes from ATEE

Spring conference 2015. Bruxelles: Belgium ATEE aisbl. 57-64pp.
<http://www.eduinf.lu.lv/pn/files/proceedings.pdf>

Abele A., Karasniece K. (2016) Motivation for Students to Participate in Non-traditional Outdoor Activities. *Rural Environment. Education. Personality*. Proceedings of the 9th International Scientific Conference. Jelgava: Latvian University of Agriculture, 74 - 80pp.

8. Bibliogrāfija, nozīmīgi interneta resursi

- LASS vēsture: <http://studentusports.lv/22/Par-LASS/>
- LASS statūti: <http://studentusports.lv/26/Statuti/>
- Vēsturiskās - XXVII Pasaules Ziemas Universiādes rezultāti (Ziņa):
<http://studentusports.lv/1/Jaunumi/news/407/>
- XXVII Pasaules Vasaras Universiādes rezultāti (Ziņa)
<http://www.studentusports.lv/1/Jaunumi/news/282/>